

E havi rovatunkban folytatjuk az uniós mindennapokat érintő témák feldolgozását: ezúttal az európai utazással kapcsolatos legfontosabb információforrásokra hívjuk fel a figyelmet, majd hírt adunk egy új terminológiai adatbázisról, és az EU Digitális Könyvtári Kezdeményezésével foglalkozó honlapról is. – K. K. Á.

Mindennapi kérdéseink az Európai Unióval kapcsolatban 3. rész: Utazás Európában – Schengen

1985-ben öt EU-tagállam (Franciaország, Németország, Belgium, Luxembourg és Hollandia) a luxembourgi *Schengen*ben megállapodott a közös határokon átutazók ellenőrzésének felszámolásáról, s ezzel megszületett a belső határok nélküli, ún. schengeni térség. A megállapodást 1990. június 19-én kibővítették az ún. *Schengeni Végrehajtási Egyezmény*vel, amely meghatározta a megállapodás megvalósításának folyamatát, egyúttal életképessé tette azt. A schengeni országok közös vízumpolitikát vezettek be a schengeni térség egészére, s megegyeztek a külső határok hatékony ellenőrzéséről. A megállapodás és az egyezmény 1995-ben lépett hatályba az öt alapító, valamint Spanyolország és Portugália részvételével. Később más tagállamok is csatlakoztak a schengeni övezethez, így jelenleg a határok 13 EU-tagországot (minden régi tagállamot, kivéve az Egyesült Királyságot és Írországot), valamint Izlandot, Norvégiát és Svájcot érintik, amelyek döntési jog nélkül vesznek részt a schengeni együttműködésben. Az Egyesült Királyság és Írország a szerződés szerint továbbra is fenntartja önálló határellenőrzési rendszerét, Dánia pedig szabadon dönthet, hogy alkalmazza-e a későbbiekben születő *schengeni acquist*. A később csatlakozott és csatlakozni kívánó országok számára ugyanakkor kötelező a schengeni szabályok átvétele és alkalmazása.

Az *Európai Unió*hoz való csatlakozás időpontjában Magyarország nem nyerte el azonnal a teljes „schengeni tagságot”, nem került sor az ellenőrzés megszüntetésére az EU tagállamai és Magyarország közötti belső határszakaszokon. Ehhez egyrészt a felkészültséget vizsgáló átfogó szakértői ellenőrzés eredményei alapján hozott tanácsi dön-

tés szükséges, másrészt kapcsolódnunk kell az egységes határellenőrzési rendszer számítógépes információs bázisát biztosító *II. Schengeni Információs Rendszer*hez. A schengeni térséghez való teljes jogú csatlakozás kitűzött céldátuma 2007 októbere, a magyar utazók ugyanakkor már ma is érezhetik Schengen előnyeit.

További ismeretek a *Schengeni Megállapodással* és végrehajtásával kapcsolatban:

- A Schengeni Megállapodás magyarul: http://www.euvonal.hu/kulugy/upload/M_26/rek5/4.pdf
- Általános schengeni ismeretek: http://www.irm.gov.hu/download/schengeni_ismeretek.pdf/schengeni_ismeretek.pdf
- Schengen Alap: http://www.irm.gov.hu/download/schengen_alap.pdf/schengen_alap.pdf

Utazás Európában Portál

http://europa.eu/abc/travel/index_hu.htm

Az *Utazás Európában* az Európai Unió hivatalos honlapja, amely az EU területén utazni szándékozóknak készült. Akár szabadságunkat tervezzük, akár üzleti út előtt állunk, a portálon tanácsokat találunk az utazással kapcsolatos legkülönbözőbb témákban. A portál nagy tematikus egységei a következők:

- **Úti okmányok:** útlevéllel vagy személyi igazolvánnyal? Kell-e vízumot beszereznünk? Hozzáférhetünk a Schengeni Megállapodáshoz, és megtudhatjuk, hogyan valósul meg a személyek szabad mozgása az EU területén.
- **Mikor utazzak:** időzónák az EU területén; nyári időszámítás; ünnepnapok az EU tagállamaiban; európai kulturális eseménynaptár; jellemző időjárás az egyes országokban, és hozzáférés az időjárás-előrejelzésekhez.

- **Utazás:** gyakorlati tudnivalók jogosítványról, gépjármű-felelősségbiztosításról, autóbérlésről, biztonságról, sebességkorlátozásokról, autópályadíjakról, a légi utasok jogairól, és a repülőtéri biztonsági intézkedésekről.
- **Egészségügyi ellátás:** ha egy uniós tagállam polgára ideiglenesen egy másik EU-tagállamban (továbbá Izlandon, Liechtensteinben, Norvégiában vagy Svájcban) tartózkodik, s ott váratlanul megbetegszik, vagy balesetet szenved, ingyenes vagy támogatott egészségügyi ellátásban részesülhet az államilag finanszírozott egészségügyi ellátás keretében. Ennek mikéntjéről, az igénybevitel országonként változó szabályairól, az európai egészségbiztosítási kártyáról, továbbá számos más, az egészség megőrzésével kapcsolatos témáról olvashatunk a vonatkozó oldalon.
- **Háziállatok:** részletes információk a háziállatok utaztatásáról és a háziállat-útleveleiről.
- **Pénzváltás:** hová vihetünk eurót, s hová kell helyi fizetőeszközzel utaznunk? Mennyi készpénzt tarthatunk magunknál, s hogyan tudunk automatából pénzhez jutni?
- **Vásárlás:** tudnivalók a dohánytermékek és alkoholos italok kivételére és behozatalára vonatkozó szabályokról; az EU fogyasztóvédelmi és környezetvédelmi tevékenységéről.
- **Ha baj van:** hová fordulhatok, ha mégis baj ér, ha ellopják az útlevelem, az autóm, ha vészhelyzetben vagyok? Ilyenkor jó ismerni az EU teljes területén működő segélyhívó számot: 112.
- **Kommunikáció külföldön:** információk az EU-ban beszélt nyelvekről, a roaming-hívások díjairól, a postai és internetes szolgáltatásokról.

Európa Önökért Portál

<http://ec.europa.eu/youreurope/nav/hu/citizens/index.html>

A már jól ismert portál utazási oldalai a következő területeken kínálnak részletes információkat:

- **Beutazási eljárások:** a tartózkodási és beutazási jogokról szóló friss információkat egyelőre az *Európai Bizottság* Bel- és Igazságügyi Egyttműködésért felelős főigazgatóságának honlapján találjuk meg angol, francia és német nyelven. (http://ec.europa.eu/justice_home/fsj/citizenship/movement/fsj_citizenship_movement_en.htm)
- **Fogyasztóvédelem:** milyen jogok illetik meg a légi utasokat és a szervezett utazáson résztvevőket? Mindkét területről megtaláljuk a portálon a közösségi jog által biztosított védelem legfonto-

sabb tudnivalóit. A szervezett utazással kapcsolatosan az egyes országokról, a nemzeti jogszabályokról is találunk információkat: a portálon már megszokott egyszerű keresőablakban tudjuk kiválasztani azt az európai országot, ahová szervezett keretek között utazunk, s azt a nyelvet, amelyen a vonatkozó ismereteket olvasni kívánjuk.

- **Gépkocsi:** vezetői engedély, gépjárművek szállítása és gépjármű-regisztráció, a személygépkocsikra köthető és kötendő biztosítások, valamint egyéb, a járművekre vonatkozó adóterhek, ezek szabályozása a közösségi és a nemzeti jogban.
- **A schengeni térség:** mely országokra vonatkoznak a schengeni szabályok, s hogyan érinti a Schengeni Megállapodás az uniós és nem uniós állampolgárokat?
- **Formaságok:** ha uniós polgárként egy másik uniós államba szeretnénk utazni, ott esetleg hosszabban kívánunk tartózkodni, tanulni, dolgozni stb., bizonyos formaságoknak eleget kell tennünk. Be kell szereznünk például különböző dokumentumokat, be kell jelentkeznünk egyes hatóságoknál stb. Az erre vonatkozó információkon túl, hozzáférhetünk a szükséges e-formanyomtatványokhoz is (http://ec.europa.eu/employment_social/social_security_schemes/docs_en.htm).

EUVonal – Utazás, letelepedés

http://euvonal.hu/index.php?op=mindennapok_utazas

A *Külügyminisztérium* már jól ismert szolgáltatása az *Utazás Európában* portál tematikus bontásához hasonló rendben kínálja az utazással kapcsolatos legfontosabb tudnivalókat, részletesen ismertetve a különböző szabályozásokat, s megválaszolva a leggyakrabban feltett kérdéseket.

EUVonal – Utazás, turizmus

http://euvonal.hu/index.php?op=kerdesvalasz_tema_lista&category_id=032

Néhány példa az EUVonalhoz leggyakrabban beérkező kérdések közül:

- Használhatom-e a diákigazolványomat az EU más tagállamaiban?
- Kapok-e kártérítést, ha késik a repülőgép?
- Milyen okmányokkal utazhatom be egy másik uniós államba?
- Vihetek-e magammal húst és hústermékeket, ha egy másik uniós országba utazom nyaralni?

Európai Bizottság Turizmus Egysége

http://ec.europa.eu/enterprise/services/tourism/index_en.htm

Az Európai Bizottság Vállalkozásokért és Iparért felelős főigazgatóságának honlapján közvetlenül tájékozódhatunk a közösségi politikák turizmusra gyakorolt hatásairól, illetve az ágazatot érintő közösségi kezdeményezésekről, intézkedésekről – angol nyelven.

23 nyelvű egységes uniós terminológiai adatbázis

2007. június 28-án tette elérhetővé az Európai Bizottság és az *Európai Parlament* a nagyközönség számára új, egyablakos uniós terminológiai adatbázisát. Az *európai interaktív terminológia (Inter-Active Terminology for Europe = IATE)* egyetlen adatbázisban fogja össze a különböző uniós intézmények és szervek terminológiai adatbázisait, így mintegy 8,7 millió kifejezést tartalmaz az EU 23 hivatalos nyelvén.

Az IATE adatbázist az európai intézmények fordítószolgálatai 2005 óta használják. A jóváhagyott uniós terminológiához való könnyű hozzáféréssel az IATE hozzájárul a terminológia egységességéhez és megbízhatóságához. Ez elengedhetetlen az egyértelmű és világos szövegek létrehozásához, amelyek egyrészt garantálják a jogszabályalkotási eljárás érvényességét és átláthatóságát, másrészt szavatolják az európai polgárokkal való hatékony kommunikációt. Azáltal, hogy az adatbázist megnyitották a nagyközönség számára, nemcsak a nyelvi szakembereknek, hanem az uniós szabályozás nemzeti jogba való átültetésében és az EU-ról szóló tájékoztatásban részt vevő nemzeti parlamenteknek és közigazgatásnak is hasznos eszközt tettek elérhetővé, hiszen az IATE lehetővé teszi a felhasználónak, hogy egy vagy több célnyelven keresse meg egy meghatározott forrásnyelvi kifejezés megfelelőjét.

Az adatbázis a 8,7 millió kifejezésen kívül 500 000 rövidítést és 100 000 szókapcsolatot is tartalmaz. A tartalom nyelvek szerinti megoszlása elsősorban attól függ, hogy az adott nyelv mióta hivatalos az EU-ban. Hosszú távú célkitűzés, hogy az adatbázis azonos tartalmi értékű legyen valamennyi hivatalos nyelven.

Az IATE interaktív és nemzetközi: az uniós intézmények bármely fordítója tölthet fel információt az

adatbázisba, vagy frissítheti azt. Az adatbázisban történő változtatás automatikusan jóváhagyási folyamatot indít el, amelyben a fordítási osztályok terminológusai jóváhagyják az új, vagy módosított tartalmat. Fejlesztésében és fenntartásában az *Európai Parlament*, a *tanács*, a *bizottság*, az *Európai Bíróság*, az *Európai Számvevőszék*, az *Európai Gazdasági és Szociális Bizottság*, a *Régiók Bizottsága*, az *Európai Beruházási Bank*, az *Európai Központi Bank* és az *Európai Unió Szerveinek Fordítóközpontja* egyaránt részt vesz.

További információk:

IATE adatbázis: <http://iate.europa.eu>

Nyelvek az EU-ban: <http://europa.eu/languages/>
Fordítási Főigazgatóság: <http://ec.europa.eu/dgs/translation/>

Az i2010 Digitális Könyvtárak Kezdeményezés honlapja

Az *Európai Bizottság Információs Társadalomért és Médiaért felelős Főigazgatóságán* belül működik az ún. *E4 sz. osztály*, amely a digitális könyvtári kezdeményezés végrehajtásáért felelős (*Unit E4 - Digital Libraries and Public Sector Information*). Ez az osztály szerkeszti a digitális könyvtárak létrehozásával, fejlesztésével, uniós vonatkozásaival foglalkozó honlapot, amely a http://ec.europa.eu/information_society/activities/digital_libraries/index_en.htm címen érhető el.

A digitális könyvtár fogalma az uniós értelmezés szerint a következőt takarja: *A digitális könyvtárak digitális tartalmak olyan szervezett gyűjteményei, amelyek elérhetők a széles nyilvánosság számára. Magukba foglalják a digitalizált anyagokat (pl. könyvek digitalizált példányait) éppúgy, mint az eleve digitálisan létrehozott dokumentumokat.* (Forrás: http://ec.europa.eu/information_society/activities/digital_libraries/what_is_dli/index_en.htm)

Az Európai Unió kezdeményezése a kulturális és tudományos örökség digitális gyűjteményeinek megteremtését, digitális megőrzését és elérhetővé tételét szorgalmazza, és támogatja. A megvalósítás ütemtervét, az eddig megtett lépéseket és a kapcsolódó dokumentumokat a http://ec.europa.eu/information_society/activities/digital_libraries/timeline/index_en.htm oldalon követhetjük végig.

A digitális könyvtári kezdeményezés két, párhuzamos úton halad: a kulturális és a tudományos örökség területén. A kulturális örökség digitalizálásával, megőrzésével és hozzáférhetővé tételével kapcsolatos európai és tagállami tevékenységeket a http://ec.europa.eu/information_society/activities/digital_libraries/cultural/index_en.htm oldal mutatja be. A tudományos tartalmak digitalizálásával kapcsolatos európai célkitűzésekről a http://ec.europa.eu/information_society/activities/digital_libraries/scientific/index_en.htm oldalon olvashatunk.

Egy 2006. februári európai bizottsági döntés értelmében magas szintű szakértői csoport jött létre, amelynek feladata, hogy segítse az Európai Bizottságot a digitális könyvtárak megteremtésével kapcsolatos jogi, technikai és szervezeti kérdések megoldásában. A csoport tagjainak névsorát, találkozóik jegyzőkönyveit a http://ec.europa.eu/information_society/activities/digital_libraries/hleg/index_en.htm#Members oldalon találjuk. Emellett működik egy, a tagállamok releváns intézményeit (minisztériumokat, könyvtárakat) képviselő szakértői csoport is, amely rendszeres találkozón követi nyomon az egyes uniós államokban folyó munkát. A csoport legutóbbi, júniusi találkozásán elhangzott előadások a http://ec.europa.eu/information_society/activities/digital_libraries/mseg/index_en.htm címen érhetőek el.

További fontos tartalmak a honlapon:

- a Digitális Könyvtár Kezdeményezés dokumentumai (hivatalos dokumentumok, sajtóközlemények, előadások): http://ec.europa.eu/information_society/activities/digital_libraries/library/index_en.htm
- gyakran feltett kérdések: http://ec.europa.eu/information_society/activities/digital_libraries/faq/index_en.htm
- pályázati lehetőségek: http://ec.europa.eu/information_society/newsroom/cf/news.cfm?redirection=1&item_type=fo&tpa_id=122
- hírek, újdonságok: http://ec.europa.eu/information_society/newsroom/cf/news.cfm?redirection=1&item_type=news&tpa_id=122.

A bizalom visszaállítása – a Portugál Elnökség prioritásai

2007. július 1-jén Portugália vette át Németországtól az Európai Unió soros elnöki tisztségét. A egyes fogadtatású berlini csúcstalálkozót követően Portugália egyik legfontosabb elnökségi feladatául az európai unióba vetett bizalmának helyreállítását tűzte ki célul. A cél, hogy a tagországok állam- és kormányfői az év végéig elfogadják az uniós szerződést. Ennek jegyében júliusban kormányközi konferenciát rendeztek, október. 18–19-én pedig az állam- és kormányfők lisszaboni csúcstalálkozásán megállapodás születhet a végleges szövegről. A tervezett menetrend a következő:

- 2007. július 1. – Portugália átveszi az EU soros elnökségét Németországtól;
- 2007. július 23. – október – Kormányközi konferencia az új szerződésről;
- 2008. január 1. – Szlovénia az EU új soros elnöki országa.

Kapcsolódó webcímek:

- Berlini Deklaráció: http://www.eu2007.de/de/News/download_docs/Maerz/0324-RAA/English.pdf
- a portugál elnökségi honlapja: <http://www.eu2007.pt/UE/vEN/>
- a legfrissebb *Eurobarometer* felmérés (2007 tavasza) első eredményei: http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/eb/eb67/eb67_en.htm
- Egy európai alkotmány felé – tematikus portál: http://europa.eu/roadtoconstitution/index_en.htm
- Vita Európa jövőjéről: http://europa.eu/debateeurope/index_en.htm
- *Who wants what and why? FAQs about the Constitutional Summit* a Center for Applied Policy Research (München) kutatási anyaga: http://www.cap.lmu.de/download/spotlight/Spotlight_2007_03_eng.pdf
- *Road-map to a new Treaty*. A Friends of Europe (Brüsszel) kutatási anyaga: <http://www.friendsofeurope.org/>

Összeállította: Kovácsné Koreny Ágnes